

UTRATA PRAWA WYKONYWANIA ZAWODU

Izabela Libera

Żeby wykonywać zawód farmaceuty, trzeba między innymi skończyć pięcioletnie studia, uzyskać tytuł magistra farmacji, odbyć co najmniej sześciomiesięczną praktykę zawodową w aptece, złożyć ślubowanie i zostać wpisanym do rejestru farmaceutów prowadzonego przez właściwą okręgową radę aptekarską. Wymagania stawiane farmaceutom są zatem wysokie. Jednakże czy prawo wykonywania zawodu zostaje farmaceucie przyznane na zawsze? Czy jednak można farmaceutę tego prawa pozbawić? W niniejszym artykule przybliżę Państwu sytuacje, kiedy prawo do wykonywania zawodu może zostać przez Państwa utracone.

Jak stanowi Konstytucja RP, każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy, jednakże wyjątki mogą zostać określone ustawowo. Jedną z ustaw wprowadzającą ograniczenia w tym zakresie jest Ustawa z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1496, dalej u.i.a), która stanowi, że prawo wykonywania zawodu farmaceuty przyznaje okręgowa rada aptekarska właściwa ze względu na zamierzone miejsce wykonywania zawodu farmaceuty, gdy osoba ta:

- posiada odpowiednie kwalifikacje, t.j. ukończyła w Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej pięcioletnie studia na kierunku farmacja w szkole wyższej, obejmujące co najmniej sześciomiesięczną praktykę zawodową w aptece, i uzyskała tytuł magistra farmacji albo posiada równoważne kwalifikacje uzyskane w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej,
- posiada stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu farmaceuty, potwierdzony orzeczeniem lekarskim,
- posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- wykazuje nienaganną postawę etyczną i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu farmaceuty, w szczególności nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu,
- posiada znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu farmaceuty – w przypadku obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz cudzoziemca,
- korzysta z pełni praw publicznych.

Dalej, by posługiwać się tytułem farmaceuty, należy przedstawić dokumenty potwierdzające spełnienie powyższych wymagań, w tym dyplom ukończenia studiów, orzeczenie lekarskie, oświadczenie o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych, informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności za przestępstwo umyślne przeciwko życiu lub zdrowiu oraz oświadczenie o korzystaniu w pełni z praw publicznych.

Farmaceuta, w stosunku do którego podjęta została uchwała przez Naczelną Radę Aptekarską albo okręgową radę aptekarską o przyznaniu prawa wykonywania zawodu farmaceuty, składa ślubowanie, po którym wydany zostaje farmaceucie dokument „Prawo wykonywania zawodu farmaceuty”. Osoba, która uzyskała prawo wykonywania zawodu farmaceuty, podlega obowiązkowemu wpisowi do rejestru farmaceutów prowadzonego przez właściwą okręgową radę aptekarską.

Jednakże nawet po spełnieniu tych wszystkich wymagań należy pamiętać, że prawo wykonywania zawodu nie jest przyznawane na zawsze i można farmaceutę tego prawa pozbawić.

**ŻEBY WYKONYWAĆ
ZAWÓD
FARMACEUTY,
TRZEBA M. IN.
SKOŃCZYĆ
PIĘCIOLETNIE
STUDIA I UZYSKAĆ
TYTUŁ MAGISTRA
FARMACJI.**

**FARMACEUTA,
W STOSUNKU DO
KTÓREGO PODJĘTA
ZOSTAŁA UCHWAŁA
PRZEZ NACZELNĄ
RADĘ APTEKARSKĄ
ALBO OKRĘGOWĄ
RADĘ APTEKARSKĄ
O PRYZNANIU PRAWA
WYKONYWANIA
ZAWODU
FARMACEUTY,
SKŁADA ŚLUBOWANIE,
PO KTÓRYM
WYDANY ZOSTAJE
FARMACEUCIE
DOKUMENT „PRAWO
WYKONYWANIA
ZAWODU
FARMACEUTY”.**

Ustawa o izbach aptekarskich w art. 18 wymienia wprost trzy przypadki, w których dochodzi do utraty prawa wykonywania zawodu:

- ubezwłasnowolnienie całkowite lub częściowe,
- utrata praw publicznych,
- pozbawienie prawa wykonywania zawodu.

Ubezwłasnowolnienie całkowite lub częściowe

Ubezwłasnowolnienie całkowite lub częściowe jest związane ze zdolnością do czynności prawnych, którą to w pełni nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności. Nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie, natomiast ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście, oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo.

Zgodnie z kodeksem cywilnym, osoba, która ukończyła lat trzynaście, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem. Natomiast ubezwłasnowolniona częściowo może być osoba z powyższych powodów, jeżeli jej stan nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw.

Jednakże ubezwłasnowolnienie zarówno częściowe, jak i całkowite może nastąpić tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądowego i tylko na wniosek osób najbliższych, do których zalicza się małżonka, krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo, jak również jej przedstawiciela ustawowego.

Pozbawienie praw publicznych

Pozbawienie praw publicznych jest jednym ze środków karnych orzeczanych przez sąd w postępowaniu karnym. Zgodnie z art. 40

kodeksu karnego, pozbawienie praw publicznych obejmuje utratę czynnego i biernego prawa wyborczego do organu władzy publicznej, organu samorządu zawodowego lub gospodarczego, utratę prawa do udziału w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości oraz do pełnienia funkcji w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego lub zawodowego, jak również utratę posiadanego stopnia wojskowego i powrót do stopnia szeregowego. Pozbawienie praw publicznych obejmuje ponadto utratę orderów, odznaczeń i tytułów honorowych oraz utratę zdolności do ich uzyskania w okresie trwania pozbawienia praw. Ustawa o izbach aptekarskich rozszerza zatem zakres sankcji tego środka karnego również na utratę prawa wykonywania zawodu farmaceuty.

Wskazać należy, że sąd może orzec pozbawienie praw publicznych w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie.

Pozbawienie prawa wykonywania zawodu

Również do środków karnych przewidzianych w kodeksie karnym, a orzeczanych przez sąd w postępowaniu karnym należy zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej.

Sąd może orzec zakaz zajmowania określonego stanowiska albo wykonywania okre-

ślonego zawodu, jeżeli sprawca nadużył przy popełnieniu przestępstwa stanowiska lub wykonywanego zawodu albo okazał, że dalsze zajmowanie stanowiska lub wykonywanie zawodu zagraża istotnym dobrom chronionym prawem.

Inne przypadki pozbawienia prawa wykonywania zawodu

Zaznaczyć należy, iż, mimo ograniczenia stricte utraty prawa do wykonywania zawodu do wyżej wskazanych trzech przypadków, do utraty tego prawa trwale lub na określony czas może dojść również w innych przypadkach.

Jeżeli okręgowa rada aptekarska stwierdzi, że istnieje uzasadnione podejrzenie niezdolności farmaceuty do wykonywania zawodu farmaceuty lub wykonywania ściśle określonych czynności ze względu na stan zdrowia, powołuje komisję złożoną z lekarzy specjalistów z odpowiednich dziedzin medycyny, która wydaje orzeczenie o stanie zdrowia farmaceuty. Farmaceuta ma obowiązek stawienia się przed komisją i poddania się niezbędnym badaniom. W przypadku odmowy stawienia się przed komisją, uchylania się od wykonywania niezbędnych badań czy też uznania na podstawie orzeczenia wydanego przez komisję, że dalsze wykonywanie zawodu farmaceuty lub ściśle określonych czynności przez farmaceutę grozi niebezpieczeństwem dla osób, którym świadczy on usługi farmaceutyczne, okręgowa rada aptekarska podejmuje uchwałę o zawieszeniu farmaceuty w prawie wykonywania zawodu albo o ograniczeniu w wykonywaniu określonych czynności do czasu zakończenia postępowania.

Dalej zgodnie z art. 20 ustawy o izbach aptekarskich, skreślenie z listy członków okręgowej izby aptekarskiej następuje wskutek śmierci, pozbawienia prawa wykonywania zawodu z mocy orzeczenia sądu aptekarskiego lub wyroku sądowego, zrzeczenia się prawa wykonywania zawodu oraz przeniesienia się na teren innej izby. Jednakże ostatnia z przyczyn wiąże się

**KARA POZBAWIENIA
PRAWA
WYKONYWANIA
ZAWODU
FARMACEUTY
POWODUJE
SKREŚLENIE
Z LISTY CZŁONKÓW
OKRĘGOWEJ IZBY
APTEKARSKIEJ BEZ
PRAWA UBIEGANIA
SIĘ O PONOWNE
UZYSKANIE PRAWA
WYKONYWANIA
ZAWODU PRZEZ
OKRES DZIESIĘCIU
LAT OD DATY
UPRAWOMOCNIENIA
SIĘ ORZECZENIA
O TEJ KARZE.**

z wpisem na listę innej izby właściwej terytorialnie, zatem nie mamy tutaj do czynienia z utratą prawa wykonywania zawodu. Wpis na listę okręgowej izby aptekarskiej jest bowiem warunkiem koniecznym do wykonywania zawodu.

Zgodnie z art. 17 ustawy o izbach aptekarskich, farmaceuta, który nie wykony-

wał zawodu w aptece przez okres dłuższy niż pięć lat w ciągu ostatnich sześciu lat, a ma zamiar go wykonywać, obowiązany jest do odbycia przeszkolenia uzupełniającego. Z przepisu tego wynika, że farmaceuta, który po dłuższej przerwie w wykonywaniu zawodu ma zamiar podjąć go na nowo, musi łącznie, w ostatnich 6 latach, mieć przepracowane co najmniej 12 miesięcy. W przeciwnym wypadku konieczne jest odbycie przeszkolenia uzupełniającego. Bez tego przeszkolenia nie zostanie on dopuszczony do wykonywania zawodu.

Należy pamiętać także, że członkowie samorządu aptekarskiego podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądami aptekarskimi za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii zawodowej oraz przepisami prawnymi dotyczącymi wykonywania zawodu farmaceuty. Sąd aptekarski może wobec farmaceuty orzec kary: upomnienia, nagany, ale także zawieszenia prawa wykonywania zawodu na okres od trzech miesięcy do trzech lat, jak również pozbawienia prawa wykonywania zawodu. Kara pozbawienia prawa wykonywania zawodu farmaceuty powoduje skreślenie z listy członków okręgowej izby aptekarskiej bez prawa ubiegania się o ponowne uzyskanie prawa wykonywania zawodu przez okres dziesięciu lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia o tej karze.

Również w trakcie postępowania dyscyplinarnego (które jest dwuinstancyjne) możliwe jest tymczasowe zawieszenie w czynnościach zawodowych w przypadku skazania farmaceuty przez sąd I instancji na karę za-

Izabela Libera

Radca prawny, prowadzi własną kancelarię od 2005 r., współpracowała z wiodącymi polskimi kancelariami prawnymi. Posiada kilkunastoletnie doświadczenie w obsłudze spółek handlowych oraz prowadzeniu sporów sądowych. Zajmuje się prawem cywilnym, w tym prawem nieruchomości i służebnościami, prawem farmaceutycznym i procedurą cywilną. Jest mediatorem Polskiego Centrum Mediacji.

wieszona bądź też pozbawienia prawa wykonywania zawodu. Postanowienie w tym zakresie wydaje sąd aptekarski z urzędu lub na wniosek rzecznika odpowiedzialności zawodowej i jest natychmiast wykonalne. Jeżeli okres tymczasowego zawieszenia trwa dłużej niż trzy miesiące, Naczelny Sąd Aptekarski bada z urzędu zasadność zawieszenia.

Środki odwoławcze

Wskazać należy, iż utrata prawa wykonywania zawodu, podobnie jak w przypadku przyznania prawa do jego wykonywania, wymaga uchwały właściwej okręgowej rady aptekarskiej. Od tej uchwały przysługuje odwołanie do Naczelnej Rady Aptekarskiej, która podejmuje w tej sprawie decyzję, również w formie uchwały. Od tej uchwały farmaceucie przysługuje możliwość złożenia skargi do właściwego miejscowo sądu administracyjnego. Skargę taką może wnieść także minister właściwy do spraw zdrowia. Natomiast farmaceuta, w stosunku do którego podjęto uchwałę o zawieszeniu prawa wykonywania zawodu farmaceuty albo o ograniczeniu w wykonywaniu ściśle określonych czynności, z uwagi na stan zdrowia

ZGODNIE Z ART. 17 USTAWY O IZBACH APTEKARSKICH, FARMACEUTA, KTÓRY NIE WYKONYWAŁ ZAWODU W APTECE PRZEZ OKRES DŁUŻSZY NIŻ PIĘĆ LAT W CIĄGU OSTATNICH SZEŚCIU LAT, A MA ZAMIAR GO WYKONYWAĆ, OBOWIĄZANY JEST DO ODBYCIA PRZESZKOLENIA UZUPEŁNIAJĄCEGO.

może wystąpić do okręgowej rady aptekarskiej o uchylenie uchwały, jeżeli ustana przyczyny zawieszenia lub ograniczenia.

Wniosek o ponowny wpis

Ponadto zgodnie z art. 20a u.i.a., farmaceuta, który utracił prawo wykonywania zawodu, oraz farmaceuta, który zrzekł się prawa wykonywania zawodu, mogą ponownie złożyć wniosek o przyznanie prawa wykonywania zawodu, jeżeli spełniają wymagania niezbędne do uzyskania prawa wykonywania zawodu. W przypadku gdy wobec farmaceuty została orzeczona kara pozbawienia prawa wykonywania zawodu, konieczny jest ponadto upływ dziesięcioletniego okresu od daty uprawomocnienia się orzeczenia o tej karze. ■